

5. Сміян Л.С. Нотаріат в Україні: навчальний посібник / Л.С. Сміян, Ю.В. Нікітін, П.Г. Хоменко; МОНУ; НАНУ; Академія муніципального управління. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Київ: КНТ, 2009. – 632 с.

6. Теорія нотаріального процесу: науково-практичний посібник / [Фурса С.Я. та ін.]; за заг. ред. С.Я. Фурси; КНУТШ, Каф. нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури. – Київ: Правова єдність; Алерта; Центр учбової літератури, 2012. – 928 с.

7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [станом на 06.02.2015 р.] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

Мартинюк С.В.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА АДВОКАТА В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Адвокатура завжди стояла на захисті прав, свобод і законних інтересів громадян. Адвокат повинен бути «щитом», який оберігає приватний інтерес від неправомірних дій та помилок правосуддя. В Україні функціонування інституту адвокатури впливає зі статті 59 Конституції України, згідно з якою «кожен має право на правову допомогу».

Одним із найважливіших видів адвокатської діяльності є надання консультацій з правових питань відповідно до п. 1 ч. 1 статті 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1, ст. 1].

Консультативна робота у цивільних справах являє собою найбільш об'ємний і дуже важливий сектор діяльності адвокатури. Це основний вид роботи юридичних консультацій в загальному діапазоні з надання юридичної допомоги населенню [2, с. 103]. З консультативної роботи починаються всі інші види юридичної практики: надання порад, довідок, складання юридичних документів, досягнення згоди на подальшу співпрацю, укладення угод про провадження у тих чи інших справах.

Як зазначено у Вступі до Загального кодексу для адвокатів країн Європейського співтовариства «адвокат має діяти в інтересах права в цілому так само, як і в інтересах тих, чий права і свободи йому довірено захищати; не лише виступати в суді від імені клієнта, а й надавати йому юридичну допомогу у вигляді порад і консультацій» [3]. Тобто, консультативна робота є не менш важливою ніж представництво клієнта в суді, тому що своєчасна і правильна консультація може допомогти ефективніше та без втрати часом дорогоцінного часу вирішити наявну правову проблему без судового розгляду.

Поради адвоката – це важлива складова його діяльності, яка потребує спеціальних навичок і високої кваліфікації. Адвокат при консультиванні повинен не тільки добре знати цивільне законодавство, але й володіти вмінням аналізувати фактичну інформацію, орієнтуватися у нормативному матеріалі та знаходити правову основу для розв'язання проблеми клієнта, також альтернативні варіанти її розв'язання [4, с. 27]. Тобто, консультивання

вимагає від адвоката не тільки «сухих» знань закону, а вміння інтерпретувати законодавство, щоб знайти максимально зручний вихід із ситуації, яка мала місце; спрогнозувати позитивні наслідки тих чи інших подій, які можуть впливати на хід справи. Тому цей вид юридичної діяльності покладається на професіоналів – адвокатів.

Консультавання включає в себе комплекс навичок та умінь, тому, як справедливо зазначає Воскобітова Л. А., для успішного консультавання адвокат повинен уміти: аналізувати фактичну інформацію, для того, щоб виокремлювати в ній значимі юридичні обставини, розмежовувати першочергове та другорядне; орієнтуватися в нормативному матеріалі і знаходити правову базу для надання консультацій; аналізувати норми права та судову практику; знаходити альтернативні дії клієнта для досягнення його цілей; доступно пояснити клієнту правову основу його проблеми і шляхи її вирішення; прогнозувати наслідки своїх консультацій на випадок правильного та неправильного сприйняття їх клієнтом [5, с. 181].

Консультативні послуги населенню та бізнесу в цивільних справах надають не тільки професійні адвокати, але й юристи. Адвокат та юрист мають різні базові вимоги до професії та відмінні правові статуси відповідно до законодавства. Суттєвих відмінностей між консультаванням адвоката та юриста немає, проте правовий статус адвоката надає переваги перед звичайними юристами в професійної діяльності, наділяє ширшими повноваженнями, які дозволяють ефективніше надавати консультативні послуги.

Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» не містить законодавчого визначення поняття «консультавання», тому слід виходити з доктринальних напрацювань сучасних науковців для тлумачення даного поняття.

Фурса С. Я. визначає консультавання як спілкування юриста з клієнтом з приводу інформування останнього про способи юридичного вирішення справи, у зв'язку з чим метою консультавання є надання клієнту вичерпної інформації щодо питань, які його цікавлять [6, с. 258]. Науковець акцентує увагу саме на спілкуванні адвоката та клієнта, наслідком якого є надання достатньої правової інформації для вирішення певної правової проблеми. Адвокат пояснює клієнту всі можливі варіанти вирішення проблеми, переваги та недоліки кожного з них.

Ширше тлумачить визначення поняття «консультавання» Л. А. Воскобітова: «це процес взаємодії адвоката і довірителя з приводу проблеми останнього і з метою виявлення можливих правових варіантів її розв'язання та їхніх наслідків, з'ясування шляхів і способів реалізації обраного варіанта розв'язання проблеми» [5, с. 50]. Автор наголошує, що для вирішення конкретної правової ситуації необхідно не просто спілкування, а взаємодія між сторонами. Це включає в себе, з однієї сторони, довіру клієнта до адвоката, щирість та правдивість його слів. З іншої сторони, професійність адвоката, тобто не тільки добре знати право, а й вміти слухати клієнта, аналізувати фактичну інформацію та знайти найприйнятніші варіанти

розв'язання правової проблеми. Тобто, чим тісніша співпраця між сторонами, тим кращий результат буде досягнуто в майбутньому.

В зв'язку з різноманіттям юридичних консультацій Фурса С.Я. класифікує консультування по видах за наступними критеріями [6, с. 259]: за часом проведення виділяють консультування, що відбувається відразу після опитування та консультування, призначене на інший день; за перспективою співпраці розрізняють разове консультування та серію консультувань; за формою надання консультації виділяють усне та письмове консультування.

Консультування клієнтів в цивільних справах складається з таких етапів: підготовка до консультування; зустріч з клієнтом та роз'яснення порядку консультації; роз'яснення клієнту можливих варіантів вирішення та аналіз можливих наслідків кожного з них; допомога клієнту у виборі оптимального вирішення; визначення стратегії і тактики реалізації прийнятого рішення. Кожен етап консультування є важливим, тому що дозволяє адвокату крок за кроком дати уявлення про кожен із варіантів вирішення правової проблеми та допомогти клієнту обрати найоптимальніший.

Консультація – одна з найважливіших і відповідальних форм діяльності адвоката у цивільних справах. Вона вимагає високого рівня кваліфікації та специфічних професійних навичок, адвокат повинен не лише мати глибокі знання права та практики його застосування, а й володіти певним рівнем знань психології людини та уміння їх використовувати при наданні консультації.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 27. – Ст. 282.
2. Фіолевський Д.П. Адвокатура : підручник / Д.П. Фіолевський ; МОНУ. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Київ : Алерта, 2008. – 432 с.
3. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_343.
4. Зейкан Я.П. Адвокат: навички професії : практичний посібник / Я.П. Зейкан. – 2-ге вид., стереотипне. – Київ : КНТ, 2008. – 788 с.
5. Адвокат: навички професійного мастерства / Е.Ю. Булакова [и др.] ; ред. Л.А. Воскобитова [и др.] ; Програма правових ініціатив для стран Центральной Европы и Евразии Американской ассоциации адвокатов (АВА СЕЕЛ), Бюро по демократическим ин-там и правам человека Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (БДИПЧ ОБСЕ). – М. : Волтерс Клувер, 2006. – XXII, 568 с.
6. Адвокатура України: навч. посібник: у 2 кн. / ред. С.Я. Фурса ; Центр правових досліджень Фурси. – К. : КНТ. – Кн. 1. – 2007. – 940 с.